

עומק הפשט

בס"ד, יום ג' פרשת מטות מסעי כ"ד תמוז
תשע"ז מסכת גיטין דף מד.

דיונים אקטואליים בסוגיות הנלמדות, לעורר לב
המעייין, ואין לסמוך על הדברים הלכה למעשה.

גליון נושא:

השכרת דירה למי?

פנינים

זעקת הסבא קדישא מראדין...

יסוד הדברים מצינו במכתב נוקב, אשר
כתב רבינו ישראל מאיר הכהן מראדין
זצ"ל בעל החפץ חיים ומשנה ברורה (כל
כתבי הח"ח חלק ד' עמוד ע"ט), במענה
לשאלה האם מותר להשהות ברשותו עסק
מחלל שבת בפרהסיה.

השיב החפץ חיים, לדעתי פשוט שאסור,
כי בנתינת רשות לשהות במקום, המשכיר
מכין לשוכר סיבת העבירה, ויש בזה 'לפני
ענר' של עוון סקילה, ואם ישכור מישראל
אחר, אותו ישראל יעבור על 'לפני ענר'.
וכאשר זה בפרהסיה, עובר גם על עוון
'חילול השם'. ו'לאו עכברא גנב אלא חורא
גנב'.

גם לא תהיה לו הצלחה בכסף, כי מסייע
לעוברי עבירה, ובפרט עבירה חמורה כזו
של חילול שבת שהוא כעובד עבודה זרה.
והשומע יבורך מאלקי השמים ונכסיו
יצליחו אמן. ❖

דיני השכירות

בגמ' (גיטין דף מד.) המוכר ביתו לעובד
כוכבים דמיו אסורין. ופירש רש"י (ד"ה המוכר)
בארץ ישראל, דאמר קרא 'וְלֹא תִחְנַם' (דברים ז'
ב) לא תתן להם חנייה בקרקע (עבודה זרה דף
כ).

בגליון הקודם זכינו לברר, האם מותר
להשכיר בזמננו בית לגוי. בגליון זה נדון, האם
מותר מצד שורת הדין להשכיר בית ליהודי
שאינו שומר תורה ומצוות. שלכאורה אסור כיון
שהישראל מדליק את האור בשבת, ועובר שם כל
איסורי התורה, ואם משכיר לו מוצרי חשמל
(מזגן מקרר מכונת כביסה) הוא מדליק אותם
בשבת, ואם אין מזוזות בדירה הוא יכשל בביטול
מצות עשה של מזוזה.

לכאורה כל זה הוא בכלל 'לפני ענר לא תתן
מכשל' כשאין לו בית אחר, כמפורש בגמ' (עבודה
זרה דף ו:): שלא ד'לפני ענר' קיים בנותן כוס יין
לנזיר בתרי עברי דנהרי, או 'מסייע לדבר עבירה'
כשיש לו בית אחר, ביטול מצות 'הוכח תוכיח'
(ויקרא יט, יז), ועוד.

ומצינו בחפץ חיים (פתיחה לאוין אות ד' באר

מים חיים אות ד') דהמספר לשון הרע עובר בלאו של 'ולפני ענר לא תתן מכשל' (ויקרא יט, יד)
שהוא לא תעשה גמורה, ונמנית במנין המצוות. והוכיח מכמה מקומות שמצאנו איסור זה, מלוח
בריבית, מכה בנו גדול. וכלשון הרמב"ם (ספר המצוות מצוה רצט) שכל צד סיוע לעבירה אסור.

יסוד האיסור מצד הלכות שבת, כמפורש במג"א (או"ח סימן שמז ס"ק ד') ונפסק במשנ"ב (סימן
שמז ס"ק ז') שאסור להשאיל לחשוד כלי מלאכה בשבת, אם לא שיש לתלות שיעשה בה מלאכת
היתר. ודוקא בדבר המצוי, אבל בדבר שאינו מצוי, אסור, אם לא מפני דרכי שלום. ושפיר כשוודאי
יהיה חילול שבת אסור.

נדון זה מקיף כל שלב בחיים, איך אפשר למכור מאכל ושתייה לחילוני, הרי הוא לא יברך על זה
כדין, ולא יטול ידים לסעודה. איך מוכרים מכשירי כתיבה וגפרורים וסיגריות למומר הרי ישתמש
בהם בשבת.

איך מותר לנסוע עם נהג מונית חילונית במוצאי שבת, אולי הנהג לא הבדיל ולא קרא קריאת שמע (ומסופר על הג"ר אברהם גניחובסקי זצ"ל, שכאשר היה עולה לאוטובוס במוצאי שבת, היה אומר לנהג החילונית 'שבוע טוב', כדי שהנהג ישיב לו 'שבוע טוב' ויחשב כהבדלה). ועוד.

דעת האוסרים

1. הגרי"ש אלישיב זצ"ל

שאלה: יש היום נוהג שאנשים קונים דירות להשקעה במקומות חילוניים. האם יש איזה בעיה להשכיר דירה לחילוני.

תשובה: בעיה גדולה. יש מהרש"ם (שו"ת מהרש"ם חלק ב' סימן קפד), שהוא מיקל גדול, הוא אוחז שאפשר להשכיר דירה לספר שמגלח בשבת, אבל זה מהרש"ם קשה.

שאלה: מה צריך לענות לאחד, כשזה קשה להשכיר לשו"מ, כי זה מקום חילוני.

תשובה: אפשר להסתמך על המהרש"ם, בין כך ובין כך עבירות הוא יעשה בלי ההשכרה שלו.

שאלה: לכתחילה צריך להשתדל שלא להסתמך על המהרש"ם.

תשובה: כן. (מתוך ספר משנת אי"ש, מילה במילה מההקלטה המקורית, ועיין ספר וישמע משה עמוד תל).

היוצא מתשובה זו בדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וכן מורים למעשה גדולי תלמידיו שליט"א (י.ד.), שמעיקר הדין דעתו להחמיר ולאסור להשכיר בית לחילוני משום 'מסייע לדבר עבירה', אולם בשעת הדחק כאשר בלי זה לא תהיה לו פרנסה יש להתיר, משום שיש מקום לסמוך על המהרש"ם שכבר התיר בדבר.

לדעת הגרב"צ אבא שאול זצ"ל (אור לציון ח"ב פרק מג תשובה א), אין להשכיר דירה למחלל שבת שיעשה בה חילולי שבת, וכן אין להשכיר רכב למחללי שבת משום 'לפני עור'. וכן דעת הגר"ח קנייבסקי שליט"א בשם החזו"א, שאסור להשכיר בית לחילוני (משנת אי"ש).

יש לציין למה שפורסם בעיתון 'המודיע' פורסם אחר פטירת הגר"ש הלוי וואזנר זצ"ל, ראיון עם מקורבו הרב פרץ לוי (מנהל ישיבת יח"ל במשך 12 שנה), וכך סיפר; נוכחתי בדיון אודות רכישת דירות להשקעה באזור חילוני והשכרתן למקומיים, והציע הגר"ש לבצע את העסקה דרך אדם שלישי שהוא כביכול יהיה הבעלים מול השוכרים תמורת שכר. ונימק את דבריו; "איך ניתן להשכיר דירה שבבעלותך בידועך כי אלו שיתגוררו בה עתידים לחלל בה שבת, וכיוצא בזה"? מדבריו עולה שלא רצוי להשכיר לחילוני.

שמעתי בשם הגר"ר נתן קופשיץ שליט"א שאסור בהחלט להשכיר לחילוני משום מסייע, ויתכן גם שיש 'לפני עור' אפילו כשיש לו דירה אחרת לשכור, וכן אמר הגר"ר יעקב פוזן שליט"א בדרשה בבני ברק שיש איסור להשכיר דירה לחילוני, ויתכן שיעבור בכך גם על איסור של חמץ בפסח. וכן אמר הרב פרנקל שליט"א מגבעת שאול בשיעורו שאסור. והוסיף שאינו רואה צד להתיר, ובכלים זה רק מסייע, אבל בדירה יש בזה גם איסור 'לפני עור' למרות שיכול לשכור דירה אחרת, שהרי חידש המשנה למלך הובא במשנ"ב (סימן רמג), שאם האפשרות האחרת להשיג את האיסור הוא גם מישראל, יש 'לפני עור' אפילו בחד עברי דנהרי. ולא מצוי שחילוני ירצה לשכור דירה באזור של גוים אלא איזור של יהודים ושם יהודי אחר מכשיל אותו. משא"כ בכלים זה רק מסייע כי יכול להשיג בחנות של גוים.

וכן שמעתי בשם מורה הוראה חשוב שליט"א בישיבת מיר שאמר שאסור, כי מעמיד לו מקום לעבור עבירות, ומסר בנושא זה שיעור לפני ציבור תלמידי חכמים, 'וכל בית המדרש נעשה כמרקחה'.

2. ההיתר של המהרש"ם

המספרה פתוחה בשבת: באחרונים מצינו כמה היתרים בשאלה זו מצירופים שונים, גדול המתירים בשאלה זו הוא **המהרש"ם** (שו"ת חלק ב' סימן קפד) במענה לשאלת מורנו הרב אברהם דוב זעלציר נ"י **מקראקא:** האם מותר להשכיר ביתו לספר יהודי שמגלח בפרהסיה ביום השבת, האם יש בזה איסור 'מסייע' ששייך גם בחד עברי דנהרי.

הצד להתיר - מומר: השואל בשו"ת מהרש"ם מצדד להתיר, מכח דברי הש"ך (יו"ד סימן קנא ס"ק ו') שבישראל מומר אין איסור 'לפני עור', (ועיין דגול מרבבה שם). וכן כתב המהר"ם שיק (סימן רלג) שאפשר לצרף את סברת הש"ך דבישראל מומר ליכא לפני עור, בצירוף סברת הטורי אבן (חגיגה יג) שכל שאי אפשר לנו להפרישו מן האיסור מותר גם לסייעו. וכן כתב במחנה חיים (חלק א' סימן מה) וקרבן לדוד (סימן קמ) ובשו"ת שערי בנימין (קלוגר סימן ט').

אכן המג"א (סימן שמז ס"ק ד) מכריע להלכה כדעת התוס' (ע"ז דף ו: ד"ה מנין) שיש איסור 'לפני עור' גם במומר.

ועין בשלחן שלמה (סימן רצט), שדן כלפי חילונים של זמננו, מה דינם, האם יש להם דין של תינוקות שנשבו. עוד בנידון החילונים בזמננו, ראה בגליון עומק הפשט מספר 11 בנושא כופין אותו עד שיאמר רוצה אני. אבל באמת, גם אם החילונים בזמננו דינם כ'תינוקות שנשבו' עדיין אסור להכשיל אותם בעבירה, ויש בזה איסור 'לפני עור' ומסייע (א.ק.).

היתר א' - אינו מיד: והשיב המהרש"ם; עד שאתה שואל על ספר, תשאל איך נוהגים העולם להשכיר בתים ליהודים מחללי שבתות, ובהכרח סומכים על ההיתר של הכותב סופר (שו"ת יו"ד סימן פג), והבנין ציון (שו"ת סימן ט"ו), שאיסור 'מסייע' נאמר רק כשעושה את האיסור מיד. ובשכירות מקום אין האיסור נעשה מיד. והנצי"ב (שו"ת משיב דבר חלק ב' סימן לא לב) מתיר מכח סברא זו למכור טריפה לשר, למרות שיגיע לישראל פושע. וכן לשדך איש ואשה אף שלא ישמרו טהרת המשפחה.

יותר מזה חידשו הב"ח והמג"א (סי' קס"ט סק"ו) שגם איסור 'לפני עור' לא נאמר כשאין נעשה האיסור מיד. אולם כבר נחלק עליהם מהר"י אסאד (שו"ת סימן קס"ד) שאיסור 'לפני עור' אסור אפילו אם אין האיסור נעשה מיד, כמפורש בגמ' (עבודה זרה דף כב) שאסור להשכיר מרחץ לכותי קודם השבת משום איסור 'לפני עור'. ולכן בשכירות בית אם אין לו בית אחר אסור משום 'לפני עור', אך אם יש לו בית אחר מותר כי אין מסייע כשהאיסור לא נעשה מיד.

היתר ב' - אינו בגוף הבית: ועוד שאיסור מסייע הוא רק כשהעבירה נעשית בגוף הדבר שנותן לחבירו כגון רביעית יין לנזיר, אבל בשכירות האיסור נעשה באוויר הבית ולא בגוף הבית. ואפילו למאן דאמר שאדם מצווה על שביית כלים, מכל מקום מותר במוגמר וגפרית כי הכלי אינו עושה שום מעשה אלא מונח על הארץ והן בתוכו. יש שהביאו סיוע לסברא זו, ממה שלא מצינו איסור לתת בית לנזיר, אפילו אם ידוע שהנזיר ישתה יין בבית ויטמא בו למתים, כיון שאינו מושיט לו את גוף האיסור, כך גם אין איסור להשכיר דירה לחילוני מטעם שאין הבית גוף האיסור (מ.א.).

מאידך יש שטענו, שהגדרה זו אינה נכונה מצד המציאות, ואין להתיר בטענה שהבית אינו גוף האיסור כיון שאיסור ייחוד הוא כן בגוף הבית עצמו, וכן הפעלת מערכות חשמל (תאורה, מעלית, דוד שמש, מזגן) הם בבית עצמו (א.ק.).

היתר ג' - שמא ימות או ישוב: ועוד שחוששים שמא ימות לזמן מרובה, ושמא יעשה תשובה, ואף שמבואר בגמ' (נדרים סה.) ובר"ן (שם) שעשיית תשובה הוא נולד, מכל מקום מצטרף להקל לענין חשש מסייע (ולא לגבי 'לפני עור' שיותר חמור) תרי מיעוטי דשמא ימות ושמא יעשה תשובה.

היתר ד' - איסור והיתר: כיון שמשכיר לו גם שאר חדרים שאין מחללים בהם שבת, ועיקר ההשכרה היא לימות החול מותר. כעין סברת הנתיבות המשפט (סימן צ"ז) שבעיסקא חציה מלוה

הערות מבני החבורה

מה עדיף, חילוני או גוי?

יש לדון אם יכול להשכיר או לחילוני או לגוי מה עדיף? ותלוי האם שייך איסור 'לפני עור' בגוי, והאם שייך כלפיהם איסור 'מסייע' שהרי עוברים בבית איסורים שנצטוו עליהם בני נח, ואולי מצד זה יש איסור.

והנה מבואר במג"א (או"ח סימן שמד ס"ק ד') הביאו המשנ"ב (או"ח שמז ס"ק ד') שבגוי אין איסור של 'מסייע', ויש רק 'לפני עור' כשאנו יכול להשיג את האיסור בלעדיו כגון תרי עברי דנהרי. אבל לדעת הגר"א (ביאור הגר"א יו"ד סימן קנ"א) והפתחי תשובה (שם) בשם שו"ת אמונת שמואל וכן מצדד בברכי יוסף (שם) הובא במשנ"ב (או"ח שמז ס"ק ד') אסור לסייע לגוי לעבור איסור גם כשיכול לקנות במקום אחר.

והסברא בדברי המג"א לחלק בין איסור 'מסייע' לאיסור 'לפני עור', דב'לפני עור' הוא הגורם לאיסור שיבוא, כי אין האיסור יכול להתקיים בלעדיו, ולכן זה אסור גם בגוי. אבל ב'מסייע' שהוא רק עוזר לו, ויכול בלאו הכי לקיים את העבירה, אם הלה נכשל עכשיו, יש איסור לעזור לו, כי גורם לו סיוע, אך אין גוף העבירה שלו.

לפי זה ידוע בעולם התורה הוראתו הברורה של הג"ר חיים גריינמן זצ"ל (א.כ.) וכן כתב בחוט שני, שעדיף להשכיר לגוי, מאשר להשכיר לחילוני שמחלל שבת, כי אסור להשכיר למחללי שבת, שבמחלל שבת עובר על 'לפני עור' ו'מסייע', משא"כ בגוי.

כאשר השכנים מתנגדים לדייר חילוני, עיין במחנה חיים (חלק ד' סימן כד) בישראל שרוצה להשכיר דירה, דישראל מחלל שבת גרע מגוי, דיש חשש שילמוד ממעשיו. וברמב"ם (הלכות דעות) מזהיר על האדם שנמשך אחר דעות חבורתו ושכניו. ❖

וחציה פיקדון מותר לתפוס, כמו שמצינו בגמ' (ב"מ דף ל') שטחה לצרכו ולצרכה לולי גזירת הכתוב מותר כשמכון לדבר המותר והאסור.

אכן החפץ חיים (באהבת חסד וציין לזה בבאר מים חיים) חולק בתוקף שדבר העומד לאיסור ולהיתר אסור. ויסוד המחלוקת הוא במסכת פסחים בסוגית 'לא אפשר ולא קמכוין'.

היתר ה' - אינו בידים: כיון שהמשכיר אינו עושה מעשה בידים, ובא לו הנאה ממילא מותר, כמבואר ברשב"א ובר"ן (שבת סוף פרק האורג) שהוכיחו כן מהגמ' (מנחות דף סד). וכן כתב הפנ"י (פסחים דף כו).

ויש אומרים הובא בדרכי שלום (סימן מ') ובשו"ת מהרש"ג (סימן ק') שאם נותן לו את הדבר ואינו עושה את האיסור מיד אלא לאחר זמן ליכא בזה איסור מסייע, כמבואר בשו"ת בנין ציון (סימן ט).

3. אינו החפצא של האיסור

הג"ר אליהו דושניצר זצ"ל (בספרו נחלת אליהו חלק א' אות לו, ספר בין הזמנים עמוד קכג) דן בזה, ומחדש שאין איסור 'לפני עור' ו'מסייע', כאשר זה קודם המעשה, ובשכירות בית אינו נותן לו את האיסור בידים בשעת האיסור ולא דמי לנותן כוס יין לנזיר. וכן הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת אג"מ או"ח ב' סימן סו, יו"ד א סימן עב) כתב תשובה להתיר השכרת דירה או אולם אירועים ליהודי מומר שיעבור שם איסורי תורה, בפרט כאשר אפשר לתלות את השכירות עבור השימוש המותר, ולא נחשב שמזמן את המכשול. ובתנאי שאין 'לפני עור', באופן שמצוי לשכור אולם אחר.

וכן הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (מנחת שלמה חלק ב' סימן צז אות ה', לפני עור עמוד קפז) מתיר להשכיר דירה לחילוני, מטעם שהדירה היא לא החפצא של האיסור (אבל אסור להשכיר רכב

מכתב מרן הגרש"ז אויערבאך שליט"א

בס"ד

לכבוד

הרה"ג ר' יצחק אדלר הי"ו.

אחדשה"ט כיאות, קבלתי מכתבו והנני משיב עליו בקיצור.

במשכיר בית לעברין הרי בכל מקום שנמצא הוא עלול לחטוא ולעבור על התורה ולכן אע"ג דאפשר כשיהיה לו בית ירבה בעבירות מ"מ הבית עצמו הרי אינו כלל חפצא דאיסורא כמו יין לנזיר וכיון שאין המשכיר מסייע ממש בעשיית העבירה וגם איכא קצת למיתלי שאינו מרבה לכן אין חייבים להמנע מלהשכיר בית למחלל שבת בסביבה חילונית של עבריינים ומחללי שבתות.

ומה שכב' הק' מהגמ' במס' ע"ז נראה דשאני התם שהחמור הוא ממש חפצא שעוברים בו על שביית בהמתו או לאו דמחמר, ולכן בכגון דא חמור יותר, וכמו כן למכור כלי סעודה אם נקוט שזה רק חובת גברא אפשר נמי דשרי בצירוף הטעם של איכא למיתלי כהויא דפרה חורשת בשביעית.

ומה שכ"ת תמה דליתסר מיהת משום מסייע ג"כ נראה דכיון שאינו ממש מסייע בעצם העבירה וגם אפשר דאינו גורם לו כלל אפי' להרבות בעבירה, בכגון דא מסתבר דלא אסור ובפרט למי שפרנסתו בכך. ומה שהזכרתי מכירת אוכלין ומשקין למי שאוכל בלא ברכה היינו מפני שלמעשה חפשו האחרונים צדדים להתיר למי שמתפרנס בכך, גם יראי ד' מוכרים גפרורים וסיגריות או מכשירי כתיבה למחללי שבתות אף בכה"ג דלא מצי לזבוני רק מישאל ולא מנכרים ויהא אסור לפי"ז גם בלפני דלפני ולא למכור למי שחשוד למכור למחללי שבתות.

והנני חותם בברכה,

שלמה זלמן אויערבאך.

עמוד מס 199 לפני עור אדלר, יצחק אליהו הכהן הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

'מסייע', וכיון שהשכרת הדירה זה עדיין שלב מוקדם לעבירה, לא מיקרי מסייע. כי כדי לעבור על העבירה צריך חשמל וגז וסיר וכלים וכו' ואינו דומה ליין לנזיר שיכול מיד לשתות את היין.

לפי דעה זו, לכתחילה עדיף להשכיר את הדירה לשומר תורה ומצוות, אבל אם קשה למצוא שוכר כזה, מותר להשכיר את הדירה לחילוני ובפרט כאשר משכיר לחברה חיצונית (כגון חברת מיקוד). ומותר גם לנקות את הבית לצורך מסירתו ולתחזק את הבית במהלך ההשכרה.

ראשית כיון שהוא לא משכיר ישירות למחלל שבת, מאחר והחזקה הוא מול החברה, והחברה יכולה לשלוח לשם גם עובדים שאינם מחללי שבת, ואם הם שולחים לשם מחללי שבת, זה לא נוגע לבעל הדירה בכלל, וגם במקרה שבעל הדירה משכיר ישירות למחלל שבת, בדיעבד אם קשה לו למצוא שוכר אחר, ויש כאן הפסד ממון, מבואר בפוסקים שאפשר להקל, וכפי שהאריך בשו"ת ציץ אליעזר (חלק יט סימן לג).

הרב אברהם זאב רוזנר בספרו מצות החסד (עמוד ריז) מתיר להשאיל ולהשכיר ליהודי שאינו שומר תורה ומצוות כל כלי שמיועד להיתר ולאיסור, מכח המשנה (גיטין דף סא.) שמותר לאשת חבר להשאיר לחברתה החשודה על השביעית או לאשת עם הארץ נפה וכברה ריחיים ותנור מפני דרכי שלום. אך כאשר הכלי עומד רק לאיסור כגון כלי שאינו טבול אסור משום 'לפני עור', כמפורש בספר מנחת שלמה (חלק א' סימן לה).

ודעת הג"ר אשר זעליג וויס שליט"א (מנחת אשר חלק ב' סימן ל') שמכירה ודאי מותר, השכרה קשה מאוד להתיר, ומכל מקום אין זה איסור גמור.

למחלל שבת). והוסיף שאם נאסור בזה, גם יהיה אסור למכור אוכל ושתייה לחילוני אולי לא יברך על זה ברכות הנהנין כד"ן. ומכשירי כתיבה גפרורים וסיגריות כי יעשה מלאכה על ידם בשבת. וצריך שיהיה איסור אפילו בלפני דלפני.

בפולמוס הנרחב, ידוע ההיתר שכתב הג"ר עובדיה יוסף זצ"ל (שו"ת יביע אומר חלק ב - אורח חיים סימן טו), במכתבו מתאריך ח' סיון תשי"ד לכבוד הג"ר יהודה צדקה זצ"ל, שם נימק באריכות כמה טעמים להתיר להשכיר דירה לחילוני. ומסיים שהרצה את דבריו לפני הג"ר עזרא עטיא זצ"ל, והסכים להתיר מכח כל הטעמים הללו. אף בנו אחריו הג"ר יצחק יוסף שליט"א (שלחן המערכת חלק א עמוד תרכה) מתיר להשכיר לחילוני מכמה טעמים. ומוסיף רבי יצחק שיעשו תנאי בחוזה עם השוכר שלא יחלל שבת, ואף ששני הצדדים יודעים שלא יאכוף תנאי זה, מכל מקום בכך גילה דעתו שלא ניחא ליה בעבירות שיעשו במקום הזה.

יש להוסיף סברא להתיר כדעת הגרש"ז אויערבאך (ד.ק.), שחצי דבר לא נקרא

סיכום הגיליון:

4. דינים העולים

איסור 'לפני עור' קיים רק כשאין לו דרך אחרת להשיג את האיסור. אבל איסור 'מסייע' נאמר אפילו כשיש לו דרך אחרת להשיג את האיסור.

נחלקו האחרונים האם מותר להשכיר בית דירה לחילוני. הצד לאסור משום מסייע (כשמוצא לשכור) 'לפני עור' (כשאינו מוצא לשכור). הצד להתיר כי אין איסור מסייע במומר, האיסור אינו מיד, אינו בגוף הבית, שמא ימות או ישוב, עומד להתיר ואיסור כאחד, אינו מסייע בידים. יש מוסיפים תנאי שלא יחללו שבת בדירה.

לכן לכתחילה לא ישכיר לחילוני, אבל בשעת הדחק כשאין לו ברירה ובלי זה לא יהיה לו פרנסה, מותר.

כלי שעומד לאיסור ולהיתר מותר להשאיל לחילוני, כלי שעומד רק לאיסור אסור להשאיל.

יש אומרים שעדיף להשכיר לגוי שאין בו 'לפני עור' ו'מסייע', מאשר לחילוני שיתכן שנכשל באיסורים אלו. ❖

'עומק הפשט'

נייד: 052-7687405 | פקס: 02-6507823 | 5047867@gmail.com

הנושא לשבוע הבא:

חילופי שבויים – גיטין דף מזה.

אפשרות להנצחה; לע"נ, לרפו"ש, לישועה, וכדומה!

ניתן לשלוח - רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס' ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

וכן בקו הצדקה 073-2757000 יש להקיש עבור קוד 1529.

לעילוי נשמת

רבי אברהם

שלמה בן רבי

ישראל בן ציון

חיימון זצ"ל

נלב"ע ר' אייר

תשע"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרן

פוסק הדור הגאון

רבי יוסף שלום

אלישיב זצ"ל

נלב"ע כח תמוז

תשע"ב

ת.נ.צ.ב.ה.